Inventaris

VASTGESTELD BOUWKUNDIG ERFGOED

Pastorie Sint-Pieters-Banden en Sint-Berlindis met tuin

vastgesteld bouwkundig erfgoed van 20-06-2023 tot heden

ID: 145892 **URI:** https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/145892

(https://www.onroerenderfgoed.be/)

Privacyverklaring (https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring)
Juridische informatie (https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie)

Besluiten

Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Oost-Vlaanderen (https://id.erfgoed.net/besluiten/15002)
schrappingsbesluiten, vaststellingsbesluiten: 01-06-2023 ID: 15002

Rechtsgevolgen

ℹ Meer informatie over de rechtsgevolgen van vaststellingen vind je op onze website (https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-gevolgen-van-een-vaststelling).

Provincie
Oost-Vlaanderen

Gemeente
Zottegem

Deelgemeente
Grotenberge

Straat
Grotenbergestraat

Locatie
Grotenbergestraat 162 (Zottegem)

Nauwkeurigheid zone
Tot op 15m

Oppervlakte zone
4 623m²

Vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Oost-Vlaanderen (https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1074875) (vaststellingen: van 01-04-2022 tot 20-06-2023)

Kenmerkgroep 1

Typologie: bijgebouwen (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/63), hekken (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/185), omheiningsmuren (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/317), pastorietuinen (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1903), pastorieën (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/340)

Datering: tweede helft 18de eeuw (https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1058)

Beschrijving

De laat 18de-eeuwse pastorie telt vijf traveeën en twee bouwlagen en is gelegen tussen een voorplein en ruime beboomde tuin. De axiale as is prominent aanwezig. Het geasfalteerd voortuintje is van de straat afgesloten door middel van een muur met gietijzeren hek. Links en rechts bevindt er zich een bijgebouw van één travee en één bouwlaag onder een lessenaarsdak.

Waarden

architecturale waarde

historische waarde

Aanduiding van

Is de vaststelling van

Pastorie Sint-Pieters-Banden en Sint-Berlindis met tuin

(https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/9773)

Grotenbergestraat 162 (Zottegem)

De laat 18de-eeuwse pastorie telt vijf traveeën en twee bouwlagen en is gelegen tussen een voorplein en ruime beboomde tuin. De axiale as is prominent aanwezig. Het geasfalteerd voortuintje is van de straat afgesloten door middel van een muur met gietijzeren hek. Links en rechts bevindt er zich een bijgebouw van één travee en één bouwlaag onder een lessenaarsdak.

Andere relaties

Heeft als voorganger

Pastorie

(https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/55043)
Grotenbergestraat 162 (Zottegem)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Pastorie Sint-Pieters-Banden en Sint-Berlindis met tuin* [online], https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/145892 (https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/145892) (geraadpleegd op 8 december 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/145892).

Inventaris

BESCHERMD MONUMENT

Pastorie

beschermd monument van 27-01-2003 tot heden

ID: 9197 **URI:** https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9197

Vlaanderen is erfgoed

de Vlaamse overheid
uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed (https://www.onroerenderfgoed.be/)

Onroerend Erfgoed

Privacyverklaring (https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring)
Juridische informatie (https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie)

Besluiten

Pastorieën (https://id.erfgoed.net/besluiten/4003)
definitieve beschermingsbesluiten: 27-01-2003 ID: 4003

Rechtsgevolgen

ℹ Meer informatie over de rechtsgevolgen van beschermingen vind je op onze website (https://www.onroerenderfgoed.be/de-gevolgen-van-een-bescherming).

Provincie
Oost-Vlaanderen

Gemeente
Zottegem

Deelgemeente
Grotenberge

Straat
Grotenbergestraat

Locatie
Grotenbergestraat 162 (Zottegem)

Nauwkeurigheid zone
Tot op 15m

Oppervlakte zone
4 976m²

Beschermingsdossiers
4.01/41081/158.1
DO002213
OO002697

Typologie: bijgebouwen (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/63), hekken (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/185), omheiningsmuren (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/317), pastorietuinen (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1903), pastorieën (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/340)

Datering: 19de eeuw (https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/19), tweede helft 18de eeuw (https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1058)

Project beschermingsdatabank 2013-2016 (https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1028) (beschermingen: van 01-01-2013 tot 30-06-2016)

Beschrijving

De voormalige pastorie en de pastorietuin zijn beschermd als monument.

Waarden

De pastorie is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

artistieke waarde, historische waarde

De pastorie werd opgericht eind 18de eeuw, ze was de eerste pastorie van Grotenberge. Ze werd heringericht in de 19de eeuw.
Typisch voorbeeld van een evoluerend gebouwentype van l8de tot 19de eeuw. Het gebouw is naar vorm, constructie, aankleding en indeling representatief voor de classicistische pastorie in de l8de eeuw. De interieuraankleding werd aangepast in 19de eeuw (directoire en empire) waardoor een vermenging van beide eeuwen ontstond.

historische waarde

De historische waarde van de pastorie wordt gevormd door de kerkelijke verplichting aan de pastoor om na een benoeming op zijn beneficie te gaan wonen. Dat vereiste een 'pastoreel huis'. Deze verplichting werd herhaald tijdens het concilie van Trente waardoor in het begin van de 17de eeuw verschillende pastorieën werden gebouwd.
Het is pas ná de seculiere wet van 25 september 1769 dat de meeste pastorieën opgericht werden onder druk van de politieke overheid. De tiendenheffers werden daartoe verplicht. Slechts weinig pastorieën van voor 1769 bleven bewaard wat hen tot bijzondere getuigen én referentiepunten maakt voor de evolutie in de tweede helft van de 18de eeuw. De 19de-eeuwse pastorie, opgetrokken door de gemeente, is het gevolg van Concordaat van 1801.
De pastorie hoort door deze historische context samen met de kerk, gemeentehuis en dorpsschool tot de historisch gegroeide dorpskern, de parochie en het collectieve geheugen van de dorpsgemeenschap.

artistieke waarde

De artistieke waarde van de pastorie bestaat uit het steeds zeer consequent toepassen van de meest moderne structuur, constructie, decoratie en (tuin)aanleg eigen aan de bouwperiode van het pand (van rococo tot neostijlen). De drang naar het nieuwe en moderne resulteerde niet zelden in het herinrichten van één of meerdere kamers met nieuwe vormen, materialen en stijlen. Verschillende pastorieën getuigen van deze architecturale evolutie. In zowel de 18de als eerste helft van de 19de eeuw is de invloed vanuit Frankrijk op de kunst en architectuur in onze contreien zeer duidelijk. Die invloed is zeer duidelijk merkbaar in zowel de toegepaste stijlen als in de 18de-eeuwse formele tuinaanleg waarbij het huis '*entre cour et jardin*' geplaatst werd.
De typologie kent een zeer specifieke evolutie van dubbelhuis naar vrij grondplan. Typisch

en uniek voor de pastorie is de mogelijkheid om de bovenverdieping af te sluiten van de benedenverdieping dankzij een smeedijzeren hek of luik dat van op de verdieping kan

gesloten worden.
De tuinen getuigen alle van de onverbrekelijke band tussen pastorie en tuin. De zelfvoorziening van de pastoor uitte zich in zowel een sier- als nutstuin. De aanleg is steeds zeer representatief voor de evolutie van formele naar landschappelijke tuin welke in deze periode plaatsvindt.

Aanduiding van

Is de bescherming van

Pastorie Sint-Pieters-Banden en Sint-Berlindis met tuin

(https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/9773)

Grotenbergestraat 162 (Zottegem)

De laat 18de-eeuwse pastorie telt vijf traveeën en twee bouwlagen en is gelegen tussen een voorplein en ruime beboomde tuin. De axiale as is prominent aanwezig. Het geasfalteerd voortuintje is van de straat afgesloten door middel van een muur met gietijzeren hek. Links en rechts bevindt er zich een bijgebouw van één travee en één bouwlaag onder een lessenaarsdak.

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Pastorie* [online], https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9197 (https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9197) (geraadpleegd op 8 december 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9197).

Inventaris

ERFGOEDOBJECT

Pastorie Sint-Pieters-Banden en Sint-Berlindis met tuin

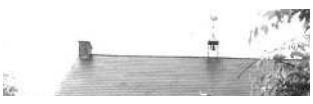
bouwkundig / landschappelijk element

ID: 9773 **URI:** https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9773

(https://www.onroerenderfgoed.be/)

Privacyverklaring (https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring)
Juridische informatie
iroe

Juridische gevolgen

- is aangeduid als beschermd monument Pastorie (https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/9197)
  Deze bescherming is geldig sinds 27-01-2003

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Pastorie Sint-Pieters-Banden en Sint-Berlindis met tuin (https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/145892)
  Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Pastorie (https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/55043)
  Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 20-06-2023

Provincie
Oost-Vlaanderen

Gemeente
Zottegem

Deelgemeente
Grotenberge

Straat
Grotenbergestraat

Locatie
Grotenbergestraat 162 (Zottegem)

Nauwkeurigheid zone
Tot op 15m

Oppervlakte zone
4 623m²

Bewaringstoestand

Bewaringstoestand
Bewaard

Erfgoedwaarde
Aanwezig

Typologie: bijgebouwen (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/63), hekken (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/185), omheiningsmuren (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/317), pastorietuinen (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1903), pastorieën (https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/340)

Datering: tweede helft 18de eeuw (https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1058)

Aanvullen informatie tuinen en parken in bestaande objecten (https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1072987) (actualisaties: van 2020 tot 2024)

Inventarisatie bouwkundig erfgoed Zottegem (https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/975) (geografische inventarisatie: van 01-01-1975 tot 31-12-1978)

Project beschermingsdatabank 2013-2016 (https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1028) (beschermingen: van 01-01-2013 tot 30-06-2016)

Thema: Historische tuinen en parken (https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/146)

Beschrijving

De laat 18de-eeuwse pastorie telt vijf traveeën en twee bouwlagen en is gelegen tussen een voorplein en tuin.

Historiek

De parochie behoorde oorspronkelijk (sinds 1162) tot het patronaatsrecht van de Onze Lieve Vrouwabdij te Mont-Saint-Martin nabij Cambrai. Een eerste pastorie werd pas gebouwd kort voor 1794.

Beschrijving

De pastorie is gelegen tussen een voorplein en tuin, volgens Frans '*entre cour et jardin*'-principe. De axiale as is prominent aanwezig. Het geasfalteerd voortuintje is van de straat afgesloten door middel van een muur met gietijzeren hek.

De laat 18de-eeuwse pastorie is van het dubbelhuistype en telt vijf traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak met ijzeren klokkenruitertje. De gecementeerde voorgevel

heeft rechthoekige vensters met een arduinen lekdrempel, doorgetrokken op de bovenverdieping. Imitatievoegwerk siert de gevel.

De getoogde deur is gevat in een natuurstenen omlijsting met neuten en geprofileerd beloop en een houten tussendorpel. De waaier met schelpmotief die vroeger het bovenlicht sierde werd na 1975 verwijderd. Links en rechts bevindt er zich een bijgebouw van één travee en één bouwlaag onder een lessenaarsdak.

De voorgevel werd in de 19de eeuw gecementeerd, de achtergevel is geschilderd.

Interieur

De indeling is conform de traditionele opbouw. De plafondconstructie bestaat uit moer- en kinderbalken. De bovenverdieping heeft een identieke opbouw als de benedenverdieping. De schouwmantels werden hier weggebroken. Een verlaagd plafond ontneemt het zicht op de moerbalken. De zolder bestaat uit vier getelmerkte gebinten en doet momenteel dienst als bergruimte. De kelder is voorzien van tongewelven.

Het interieur werd in de 19de en 20ste eeuw sterk aangepast waardoor er een vermenging ontstond tussen laat-18de (classicisme) en vooral 19de-eeuwse interieurdecoratie (directoire, empire, ...). Alle kamers op de gelijkvloerse verdieping zijn voorzien van schouwen met stucwerk en marmeren schouwmantels. Het rechter salon aan de straatzijde (benedenverdieping) is voorzien van een fraaie bepleisterde schouw en zwart marmeren schoorsteenmantel. Het linker salon aan de straatzijde is soberder van opzet. Pilasters in stucwerk werden tegen de wangen gezet. Centraal op de boezem is een diamant aangebracht. Deze schouw werd in directoirestijl opgetrokken, vermoedelijk omstreeks de jaren 1830.

Alle plafonds op de benedenverdieping zijn voorzien van lijsten in stucwerk. Het binnenschrijnwerk bleef bewaard. Opmerkelijk zijn de binnenluiken aan de vensters op de bovenverdieping. De houten trap is een typisch 19de-eeuws voorbeeld. De toegang tot de bovenverdieping wordt afgeschermd door een smeedijzeren hek. Het werd gesigneerd "A.V.".

- Onroerend Erfgoed, digitaal beschermingsdossier DO002213, Pastorieën in het kanton Aalst (MERTENS J., 2003).

- D'HUYVETTER C., DE LONGIE B. & EEMAN M. 1978: *Pastorie* [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9773 (https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9773) (geraadpleegd op 10 juni 2015).

Auteurs: Mertens, Joeri (https://id.erfgoed.net/auteurs/101); d'Huyvetter, Clio (https://id.erfgoed.net/auteurs/33); de Longie, Bea (https://id.erfgoed.net/auteurs/34); Eeman, Michèle (https://id.erfgoed.net/auteurs/35)

Datum: 2015
De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) (https://id.erfgoed.net/auteurs/501)

Bekijk alle teksten (/erfgoedobjecten/9773/teksten)

Aanvullende informatie

plannen uit KCML-archief

In het archief van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML) zijn ontwerpplannen bewaard voor de toevoeging van een bouwlaag, gedateerd 11 februari 1870.

- Beeldbank Onroerend Erfgoed, collectie Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML), *Pastorie Sint-Pieters-Banden en Sint-Berlindis met tuin* [online], https://id.erfgoed.net/afbeeldingen /422035 (https://id.erfgoed.net/afbeeldingen/422035) (geraadpleegd op 7 januari 2025).

Auteurs: Vandeweghe, Evert (https://id.erfgoed.net/auteurs/512)

Datum: 07-01-2025

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) (https://id.erfgoed.net/auteurs/501)

Relaties

Is deel van

Grotenberge (https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13788)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Pastorie Sint-Pieters-Banden en Sint-Berlindis met tuin* [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9773 (https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9773) (geraadpleegd op 8 december 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
Meld het ons via het contactformulier (/contact?

uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9773).